Līdzās veselībai un finansēm iedzīvotājus arvien vairāk satrauc ģeopolitiskā drošība

Swedbank, SKDS pētījums

Latvijas iedzīvotājiem šoruden lielākās bažas joprojām rada personīgā un ģimenes locekļu veselība (53%) un mājsaimniecības finansiālā situācija (48%), taču arvien izteiktāk tām pievienojas satraukums par ģeopolitisko situāciju un drošību reģionā (46%), liecina jaunākais Swedbank Apdrošināšanas "Latvijas iedzīvotāju bažu monitorings"[1*]. Kamēr bažas par veselību un finansēm kopš vasaras ir mazinājušās, satraukums par ģeopolitisko drošību pieaudzis no 39% līdz 46%. Vienlaikus strauji audzis arī satraukums par dabas stihijām – plūdus, vētras un citus dabas riskus kā vienu no lielākajiem satraukuma iemesliem šobrīd min 15% iedzīvotāju, kas ir divarpus reižu vairāk nekā vasarā (6%).

Līdztekus bažām par ģeopolitisko drošību un dabas riskiem, iestājoties gada aukstākajiem mēnešiem, iedzīvotāju uzmanības centrā nonāk arī pavisam praktiski ikdienas jautājumi. Sešus no desmit Latvijas iedzīvotājiem (59%) rudens sezonā satrauc lielāki mājokļa uzturēšanas un apkures izdevumi. Vēl 39% bažījas par saslimšanu un ar to saistītajām izmaksām, savukārt katrs trešais (33%) – par neparedzētiem izdevumiem, kurus būtu grūti segt.

Tumšā laika un mainīgo laikapstākļu iestāšanās aktualizē arī ikdienas drošības riskus. Ceļu satiksmes negadījumu risku tumsā, lietū, sniegā vai apledojuma apstākļos kā vienu no rudens sezonas bažām min 16% iedzīvotāju, kritienus un traumas uz slidenām ietvēm vai ceļiem – 12%, bet bērnu drošību ceļā uz skolu vai citviet ārpus mājas – 11%. Tikai katrs desmitais aptaujātais (10%) norāda, ka rudens un ziemas sezonā papildu bažas nejūt.

---

[*] *"Latvijas iedzīvotāju bažu monitoringa" mērījumu pēc Swedbank Apdrošināšanas pasūtījuma īsteno pētījumu centrs SKDS. Pētījums veikts 2026. gada septembrī un oktobrī, aptaujājot 1005 iedzīvotājus vecumā no 18 līdz 75 gadiem Rīgā, citās Latvijas pilsētās un reģionos. Monitorings turpmāk tiks veikts reizi ceturksnī, lai analizētu sabiedrības noskaņojumu, aktuālās bažas un attieksmi pret dažādiem ikdienas un sezonāliem riskiem.*

“Vaicājot iedzīvotājiem, kas viņus šobrīd satrauc vairāk nekā pirms gada, redzam, ka priekšplānā ir ikdienas izdevumu pieaugums – to min 59% aptaujāto. Vienlaikus gandrīz puse jeb 47% atzīst, ka lielākas bažas nekā pirms gada rada ģeopolitiskā situācija un drošība. Tas parāda, ka līdzās ikdienas finansiālajiem jautājumiem cilvēku drošības sajūtu arvien vairāk ietekmē arī notikumi pasaulē. Ilgstošā ģeopolitiskā spriedze un nesenās dabas katastrofas, tostarp traģēdija Nepālā, atgādina, ka apdraudējumi, kas agrāk šķita tāli, pēkšņi var skart arī mūsu pašu ģimenes un tuviniekus. Šādi notikumi neizbēgami atstāj nospiedumu uz to, kā uztveram riskus,” norāda Swedbank Apdrošināšanas produktu pārvaldes vadītājs Baltijā Dzintars Kalniņš.

Neparedzēti 500 eiro izdevumi daudziem būtu nopietns izaicinājums

Lai gan neparedzētu situāciju iespējamās finansiālās sekas satrauc ievērojamu daļu iedzīvotāju, pētījums atklāj, ka gatavība šādus izdevumus segt ir ļoti atšķirīga. Ja tuvāko trīs mēnešu laikā rastos negaidīti 500 eiro izdevumi, piemēram, mājokļa, automašīnas vai veselības problēmu dēļ, tikai 32% aptaujāto tos varētu segt bez būtiskas ietekmes uz ikdienas budžetu.

Gandrīz ceturtajai daļai (24%) būtu jāizmanto uzkrājumi, bet 21% šādus izdevumus varētu segt, taču tas būtiski ietekmētu viņu ikdienas budžetu. Vēl 8% būtu jāaizņemas, savukārt 7% atzīst, ka šādus izdevumus nevarētu segt vispār. Uz apdrošināšanas atlīdzību paļautos 5% aptaujāto. Tas liecina, ka daudzi iedzīvotāji nepietiekami novērtē apdrošināšanas nozīmi risku un finansiālo zaudējumu mazināšanā.

Arī jautāti par to, kas palīdzētu justies drošāk rudens tumšajā sezonā, iedzīvotāji līdzās labākam ielu un ceļu apgaismojumam (62%) un drošākiem ceļiem un ietvēm (50%) min finansiālo drošību. Gandrīz trešdaļa (32%) justos drošāk ar lielākiem uzkrājumiem neparedzētiem gadījumiem, bet 29% – ar pārliecību, ka pēkšņa negadījuma gadījumā radušies izdevumi būtu segti.

“Ne visus riskus iespējams paredzēt vai novērst, taču ir vērts laikus padomāt, kā negaidīti notikumi varētu ietekmēt ģimenes finanses. Apdrošināšana var būt svarīga ģimenes plāna B daļa – līdzās uzkrājumiem un citiem drošības pasākumiem. Tās loma nav novērst nelaimes gadījumus, bet palīdzēt mazināt to finansiālās sekas. Īpaši būtiski tas ir situācijās, kad pat dažu simtu eiro neparedzēti izdevumi var radīt ievērojamu slogu ģimenes budžetam,” atzīmē Dzintars Kalniņš.